

Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín

SYLABY – PENOLÓGIA

Semester: zimný

Prednášajúci : JUDr. Michal Solárik, PhD.

Predmet Penológia umožní študentom Právnickej fakulty UMB v Banskej Bystrici spoznať históriu a premeny ukladania a výkonu trestov, ich funkciu na jednotlivých vývojových stupňoch spoločnosti až po súčasnosť. Osobitná pozornosť je v rámci predmetu penológia venovaná charakteristike väzensťva v Slovenskej republike, jeho štruktúre a právnemu rámcu, v ktorom pôsobí Zbor väzenskej a justičnej stráže.

Výsledky vzdelávania:

Oboznámiť poslucháčov Právnickej fakulty UMB v Banskej Bystrici so vznikom penitenciárnej vedy a penológie, ich vývinu a s históriou vývoja systému trestných sankcií, vrátane noriem účinného Trestného zákona, s vykonávacím konaním v rámci trestného procesu s osobitným zreteľom na výkon trestu odňatia slobody, penitenciárneho zaobchádzania, výkon ostatných druhov trestov a ochranných opatrení, ako aj výkon opatrení na obmedzenie osobnej slobody v rámci trestného konania s osobitným zreteľom na výkon väzby a zadržania, s princípmi kontroly, dozoru a dohľadu nad výkonom trestných sankcií a zabezpečovacích opatrení, ako aj so zásadami postpenitenciárnej starostlivosti

Stručná osnova predmetu:

Vývoj trestania a trestov s osobitným zreteľom na trest odňatia slobody, vznik a vývoj penitenciárnej vedy a penológie, pojem, predmet a metodológia, vzťah penológie k iným vedným disciplinám, medzinárodná spolupráca v oblasti väzensťva, štandardné minimálne pravidla OSN o zaobchádzaní s väznenými osobami, Európske väzenské pravidlá, platný systém trestných sankcií podľa platného Trestného zákona, vykonávacie konanie trestné s osobitným zreteľom na výkon trestu odňatia slobody, penitenciárne zaobchádzanie, výkon ostatných druhov trestov a ochranných opatrení, výkon väzby a ostatných opatrení obmedzujúcich osobnú slobodu, orgány zabezpečujúce výkon väzby a výkon trestov a ochranných opatrení, kontrola, dozor a dohľad nad výkonom trestov a ochranných opatrení, ako aj opatrení obmedzujúcich osobnú slobodu, postpenitenciárna starostlivosť.

Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín

Témy prednášok a seminárnych cvičení:

1. Vznik penológie, jej predmet, metodológia. Penitenciárna veda a jej vzťah k penológii. Systém penitenciárnych vied. Vzťah penológie k trestnému právu, ku kriminológii, k iným vedným disciplinám.
2. Vznik klasických žalárov, väzenská architektúra a ich význam pre súčasnosť. Klasické penologické (väzenské) systémy.
3. Prvé väzenské zariadenia na území Slovenska.
4. Začiatky medzinárodnej spolupráce vo väzenstve. Medzinárodné kriminologické kongresy o prevencii zločinnosti a o zaobchádzaní s páchatel'mi (Praha, 1930). Ďalšie aktivity OSN v oblasti väzenstva (kongresy OSN, Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského a ponižujúceho zaobchádzania a trestania –CPT).
5. Medzinárodné normy v oblasti väzenstva. Štandardné minimálne pravidlá zaobchádzania s väzňami. Nové Európske väzenské pravidlá.
6. Výkon trestov okrem trestu odňatia slobody. Výkon ochranných opatrení.
7. Právna úprava výkonu väzby v Slovenskej republike. Prijímanie, umiestňovanie, premiestňovanie a predvedenie obvinených. Prepúšťanie obvinených z výkonu väzby.
8. Niektoré práva obvinených (styk s obhajcom a inými osobami, návštevy, korešpondencia, používanie telefónu, prijímanie balíkov, vychádzky, poskytovanie psychologických a sociálnych služieb, ochrana práv obvinených).
9. Zaobchádzanie s obvineným. Výkon väzby v dvoch režimoch: charakteristika režimov vo vzťahu k rôznym kategóriám obvinených.
10. Výkon väzby osobitných kategórií obvinených (mladistvých, žien, cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti). Vymenujte disciplinárne odmeny a disciplinárne tresty vo výkone väzby.
11. Právna úprava výkonu trestu odňatia slobody v Slovenskej republike. Prijímanie, umiestňovanie a premiestňovanie odsúdených. Prepustenie z výkonu trestu.
12. Niektoré práva odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody: základné sociálne práva a ostatné práva (návštevy, korešpondencia, používanie telefónu, nakupovania potravín, prijímanie balíkov, vychádzky).
13. Vonkajšia diferenciacia a vnútorná diferenciacia výkonu trestu odňatia slobody. Zmena spôsobu výkonu trestu – progresivita.

Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín

14. Výkon trestu odňatia slobody v otvorenom oddelení. Výkon trestu v špecializovanom oddiele: nástupný oddiel, oddiel doživotných trestov, oddiel špecializovaného zaobchádzania, oddiel s bezpečnostným režimom).

15. Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Výkon trestu v špecializovanom oddiele: oddiel s bezpečnostným režimom, osobitný oddiel, oddiel odsúdených so zdravotným postihnutím, výstupný oddiel.

16. Penitenciárne zaobchádzanie s odsúdenými (pojem, formy a prostriedky). Postpenitenciárna starostlivosť (pojem, formy, subjekty).

17. Trovy výkonu a zvýšené trovy väzby výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody. Dozor a kontrola nad zákonnosťou výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody.

18. Výkon trestu odňatia slobody osobitných kategórií odsúdených (mladistvých, žien, cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti).

19. Disciplinárne odmeny a disciplinárne tresty vo výkone trestu odňatia slobody. Výkon predmetných trestov v uzavretom oddiele.

20. Zbor väzenskej a justičnej stráže ako orgán zabezpečujúci výkon väzby, výkon trestu odňatia slobody a ochranu súdnych objektov. Charakteristika zboru a jeho hlavné úlohy.

Odporúčaná literatúra:

Základné:

FÁBRY, A. *Väznenie. História a súčasnosť*. Plzeň: 2012. 238 s. ISBN 978-80-7380-379-7.

FÁBRY, A. *Penológia*. Bratislava: EUROKODEX, 2009. 264. s. ISBN 978-80-89447-01-5.

ČEČOT, V. a kol. *Penológia*. Vysoká škola Višegrádu, Vysoká škola v Sládkovičove, DPC Advertising, s.r.o. ISBN 978-8089267231.

KNÁPKOVÁ, D., TITTLOVÁ, M. *Penológia*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 220 s. ISBN 978-80-8168-524-8;

KLÁTIK, J. a kol. *Vybrané kapitoly z Penológie*. Banská Bystrica: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2022. 178 s. ISBN 978-80-557-2014-2

MADLIAK, J. a kol. *Základy penológie*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2010. 142 s. ISBN 978-80-709-7789-7;

MAMOJKOVÁ, E., NOVÁK, I. *Základy penológie*. Učebné texty Akadémie Policajného zboru v Bratislave, Katedra kriminológie, Bratislava: 2015. 194 s. ISBN 80-8054-386-0;

TITTLOVÁ, M. *Zákon o výkone trestu odňatia slobody - Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. 308 s. ISBN 978-80-8168-702-0

Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín

TITTLOVÁ, M. *Zákon o výkone väzby- Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. 308 s. ISBN 978-80-8168-702-0

Časopis:

SLOVENSKÉ VÄZENSTVO, vydáva GR ZVJS Bratislava I

Zákony:

Zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov

Zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z.z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov

Zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 437/2006 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu väzby v znení neskorších predpisov